

Для розвитку певних галузей економіки та проведення при необхідності експортної політики, багато країн світу використовують субсидування, тобто певні дотації національним компаніям у випадку, коли вони виходять на міжнародний ринок. Водночас така підтримка країни певним чином дискримінує імпортерів [1, с. 33]. Україна не охоче використовує субсидування експортерів, тому їй слід дещо змінити бачення даного питання, адже налагодження економіки в країні вимагає стимулювання експорту.

Угода про асоціацію дозволить збільшити експорт товарів до ЄС. Це дозволить щороку щонайменше заробляти 383 млн. євро на експорті товарів. Українці зможуть відкривати філії в країнах Євросоюзу, а українські інвестиції в ЄС отримають додатковий захист. Проте угода встановлює і обмеження на експорт послуг. Загалом 83,1% продукції ввозитиметься до ЄС з України без мита. При цьому на імпорт європейських товарів мита будуть знижуватися поступово [3].

Отже, нетарифні методи є методами адміністративного впливу. Застосування цих методів є важливим та ефективним засобом регулювання зовнішньої торгівлі через встановлення відповідних вимог до суб'єктів господарювання.

Таким чином, підприємству при виході на зовнішній ринок слід враховувати умови потенційного ринку та умови своєї країни. Застосування нетарифних обмежень урядом країни-імпортера та національним урядом може поставити під загрозу діяльність бізнесу на потенційному ринку. Лише при врахування цих умов та ряду інших можливе розроблення стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок.

Література:

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін.]; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
2. Шкурупій О. В., Гончаренко В. В., Артеменко І. А. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. / За ред. О. В. Шкурупій. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
3. ТСН.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/politika/scho-dast-pidpisannya-ugodi-pro-asociaciyu-ukrayini-z-yevrosoyuzom-356568.html>.

Євгенія ПЕТРУНЕК, Лариса ПРОДАНОВА
м. Кривий Ріг, ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського

БІЛОРУСЬ, ПОЛЬЩА, УКРАЇНА: ІНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Транскордонне співробітництво (ТКС) можна вважати одним з інструментів активізації та поглиблення міжнародної співпраці, зокрема розвитку соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних

та інших зв'язків між регіонами сусідніх країн. Розвиток прикордонної міжнародної співпраці обумовлений у першу чергу наявністю тісних зв'язків між регіонами країн, необхідністю об'єднання зусиль для їх поглиблення та отримання на цій основі економічних та соціальних ефектів.

Особливості географічного положення України (19 з 25 областей держави є прикордонними, а зовнішній кордон є найдовшим серед європейських країн) та розвиток нових інституційно-організаційних форм ТКС, що пройшли випробування часом у країнах Європейського Союзу, зумовили активізацію створення і поширення так званих єврорегіонів (ЄР). В сучасних умовах ЄР виступають однією з організаційних форм транскордонних відносин, де у межах своєї компетенції та за згодою центральних державних органів – на базі спеціальних розширених повноважень на міжнародне співробітництво – місцеві органи влади прикордонних областей мають можливість розробляти спеціальні комплексні програми економічної, культурної та гуманітарної взаємодії, реалізувати конкретні транскордонні економічні проекти, вирішувати проблеми зайнятості, інфраструктури, екології. ЄР створюються як юридична або неюридична особа, мають свою організаційну структуру та визначені джерела фінансування. Формування ЄР передбачає також можливість створення власної організаційної структури та системи фінансування [1, с. 11].

Із здобуттям Україною незалежності ЄР почали створюватися і функціонувати й на її території: сьогодні налічується десять таких інституцій [2, с. 236–240]. Одним з перших (29.09.1995 р.) сформовано Єврорегіон «Буг» у складі таких субрегіонів: Волинська та Львівська області України, Брестська область Республіки Білорусь та Люблінське (Любельське) воєводство Республіки Польща [там само, с. 236]. Утворення ЄР знаменує початок новітньої історії ТКС трьох сусідніх країн. Метою створення Єврорегіону «Буг» був розвиток співпраці прикордонних регіонів у сферах забудови територій, комунікації і транспорту, освіти, охорони здоров'я, культури, туризму, охорони довкілля, а також співпраці суб'єктів господарювання. Основні показники субрегіонів Єврорегіону «Буг» представлено а табл. 1.

Наступним етапом розвитку ТКС стало започаткування у 2003–2004 рр. Європейської політики сусідства ЄС, що мало на меті політичний діалог та проведення реформ, економічну та соціальну співпрацю і розвиток, співпрацю у сфері правосуддя, свободи, безпеки тощо. З цією метою ЄС створив Інструмент Східного Партнерства, який охопив і Україну. Європейський інструмент сусідства і партнерства (ЄІСіП) зумовив перетворення ТКС на один з головних інструментів європейської інтеграції України.

Таблиця 1.

Основні показники Єврорегіону «Буг» (2013 р.)

Показники	Білорусь, Брестська область	Польща, Любельське воєводство	Україна, Волинська область
Територія (тис. км ² і частка загальної площі країни). Регіон: 85,7 тис. км ²	32,79 (15,7%)	25,12 (8%)	20,14 (3,3%)
Загальна довжина кордонів між регіонами: 637 км	171 км (білорусько-польського)	296 км (польсько-українського)	206 км (українсько-білоруського)

Населення (млн. осіб і частка регіону). Регіон: 4,59 млн. осіб	1,39 (30,4%)	2,16 (47%)	1,04 (22,6%)
Коефіцієнт демографічного навантаження (осіб непрацездат. віку на 100 осіб працездат. віку)	44,7	59,4	46,9
Середньомісячна заробітна плата (еквівалент у євро та у % до середнього по країні)	246 (...)	748 (90,1%)	180 (75,7%)
Рівень безробіття (% економічно активного населення; Брестська обл. – зареєстрованого)	0,9	12,7	7,8

Джерело: складено за [3].

В рамках ЄСІП розроблено Програму ТКС «Польща-Білорусь-Україна». Вона продовжує і розширює співпрацю в прикордонних регіонах трьох країн (в рамках програми надано статус регіонів співпраці таким територіям: Львівська, Волинська та Закарпатська області України; Брестська та Гродненська області Білорусі; вісім субрегіонів чотирьох воєводств на польській стороні. На сьогодні реалізовано декілька етапів Програми (програмних періодів: 2004–2006 рр., 2007–2013 рр.), а з 2014 р. намічено новий – до 2020 року [4].

Література:

1. Гоблик В. В. Інституційно-організаційні форми співпраці в межах транскордонних регіонів Європейського союзу / В. Гоблик // Економіка та держава. – 2015. – № 3. – С. 11–14.
2. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор В. С. Кравців. – Львів, 2015. – 246 с.
3. Інтегрована функціонально-просторова Концепція розвитку Євросереєвнїу «Буг» до 2020 року. – Режим доступу: http://euroregionbug.pl/gis/downloads/konceptja/konceptja_UA.pdf.
4. Програма Транскордонного Співробітництва ЄС Польща-Білорусь-Україна 2014–2020. Проект 27.04.2015. – Режим доступу: http://www.pl-by-ua.eu/upload/pl/JOP_UA.pdf.

Наталія ПОЛІКЕВИЧ

Тернопільський національний економічний університет

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ГУРТОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В ЄВРОПІ

Бурхливий розвиток світової економіки був зумовлений промисловими революціями ХІХ та ХХ століть, першу з яких пов'язують із видобутком та використанням вугілля, другу – нафти і газу. З початком ери індустріалізації виникла необхідність у великій кількості електричної енергії для задоволення зростаючих потреб видобувних підприємств та населення.